

Försäkringen som ska fånga upp den som blir arbetslös

Berättelse

När jobbet plötsligt tar slut

För de flesta är lönen det som får vardagen att gå ihop: hyran ska betalas, maten ska köpas och räkningarna ska bort. Den dag jobbet plötsligt tar slut försvinner inte de utgifterna. Just därför finns a-kassan, en förkortning av arbetslöshetskassa. Det är en försäkring som under en begränsad tid kan ge ekonomisk ersättning till den som blir arbetslös. Meningen är inte att man ska kunna leva på den hur länge som helst, utan att man ska ha pengar att klara sig på medan man söker ett nytt arbete. På så sätt ingår a-kassan i det som ofta kallas det svenska trygghetssystemet.

Att vara medlem – och att ha arbetat

En sak som kan överraska den som är ny i Sverige är att ersättningen inte kommer automatiskt bara för att man har förlorat jobbet. För att kunna få den inkomstbaserade ersättningen, alltså den som räknas ut efter hur mycket man tjänade, måste man själv ha valt att gå med i en a-kassa och betala en avgift varje månad. Det finns flera olika a-kassor, ofta knutna till olika yrken eller branscher.

Utöver medlemskapet krävs det att man har arbetat eller tjänat tillräckligt mycket under tiden innan man blev arbetslös. Med den nya lagen bygger detta villkor framför allt på inkomst. Den som varken är medlem eller uppfyller villkoren kan stå helt utan ersättning, eller i bästa fall få en lägre grundsumma. Systemet bygger alltså på en tanke om att man både ska ha bidragit och själv ha skyddat sig i förväg.

Kopplingen till Arbetsförmedlingen

Men inte ens den som är medlem och har arbetat får pengarna fritt. När man blir arbetslös ska man skriva in sig på Arbetsförmedlingen, den myndighet som har i uppgift att hjälpa människor tillbaka i arbete. Man förväntas söka lämpliga jobb aktivt, och varje månad ska man lämna in en aktivitetsrapport där man redovisar vad man har gjort, exempelvis vilka tjänster man har sökt. Lämnar man inte in rapporten i tid kan ersättningen påverkas.

Här syns hela tanken bakom systemet tydligt: ersättningen är villkorad, vilket innebär att den hänger ihop med att man verkligen anstränger sig för att bli självförsörjande igen. A-kassan och Arbetsförmedlingen arbetar därför sida vid sida – den ena betalar ut pengar, den andra följer att man söker arbete.

Hur mycket, och hur länge?

Hur stor ersättningen blir beror på flera faktorer. En av de viktigaste är hur länge man har varit medlem. Den som har varit medlem i minst tolv månader kan få upp till 80 procent av sin tidigare lön. Det finns dock ett tak, vilket betyder att den som hade en hög lön inte får 80 procent av hela summan, utan bara upp till en viss gräns. Ersättningen betalas dessutom ut under en begränsad

period och brukar minska ju längre arbetslösheten pågår. Exakt hur reglerna ser ut är inte hugget i sten: den 1 oktober 2025 trädde en ny lag om arbetslöshetsförsäkringen i kraft, och belopp, procentsatser och villkor kan ändras med tiden. Den som själv berörs gör därför klokt i att kontrollera vad som gäller hos sin egen a-kassa.

A-kassan brukar beskrivas som ett skyddsnet. Bilden säger något om hur systemet är tänkt att fungera: det tar inte bort själva arbetslösheten, men det kan fånga upp en så att fallet inte blir för djupt medan man tar sig vidare mot ett nytt jobb.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
utgift	pengar som går åt, till exempel hyra och mat
begränsad	inte hur lång eller stor som helst; med en gräns
trygghetssystem	de stöd från samhället som ska göra livet säkrare
inkomstbaserad	som räknas ut efter hur mycket man tjänade
avgift	pengar man betalar regelbundet för att vara medlem
bransch	en grupp av yrken inom samma område
villkor	krav som måste vara uppfyllda för att något ska gälla
grundsumma	en lägre summa som inte bygger på den tidigare lönen
myndighet	en del av staten som sköter en viss uppgift
aktivitetsrapport	en månadsrapport om vad man gjort för att få jobb
villkorad	beroende av att vissa krav uppfylls
självförsörjande	som klarar sig på egna pengar, utan stöd
tak	en högsta gräns för hur mycket man kan få
skyddsnet	något som fångar upp en så att man inte faller för djupt

Läsförståelsefrågor

---

1. Vad är huvudtanken med a-kassan enligt texten?
  1. Att man ska kunna leva på den i många år utan att arbeta.
  2. Att ge pengar att klara sig på under tiden man söker ett nytt jobb.
  3. Att betala ut lika mycket till alla som bor i Sverige.
2. Vad menas med "inkomstbaserad ersättning"?
  1. Pengar vars storlek beror på hur stor lön personen hade förut.
  2. Ersättning som alla får lika mycket av.
  3. Ersättning som bara företag kan söka.
3. Varför kan en person som har förlorat jobbet ändå bli helt utan ersättning?
  1. För att hon eller han är för ung för att arbeta.
  2. För att man varken är medlem i en a-kassa eller uppfyller villkoren.
  3. För att Arbetsförmedlingen är stängd på vintern.
4. Vad innebär det att ersättningen är "villkorad"?
  1. Att man måste anstränga sig för att bli självförsörjande för att få pengarna.
  2. Att den betalas ut i kontanter en gång om året.
  3. Att den bara gäller den som har eget företag.
5. Vad betyder det att det finns ett "tak" för ersättningen?
  1. Att alla får exakt 80 procent av sin gamla lön.
  2. Att det finns en högsta gräns, så den som tjänade mycket inte får 80 procent av hela lönen.
  3. Att man bara kan få ersättning under sommaren.
6. Varför uppmanar texten den som berörs att själv kontrollera vad som gäller?
  1. För att ingen får prata med Arbetsförmedlingen.
  2. För att belopp och regler kan ändras med tiden.
  3. För att a-kassan är hemlig.
7. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. En ny lag om arbetslöshetsförsäkringen började gälla den 1 oktober 2025.
  2. Det finns bara en enda a-kassa i Sverige.
  3. Hur länge man har varit medlem påverkar hur mycket man kan få.
8. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Man måste lämna in en aktivitetsrapport varje månad.
  2. Ersättningen är lika stor under hela arbetslösheten.

3. Alla a-kassor kostar exakt lika mycket i avgift.
9. Förklara med egna ord hur a-kassan och Arbetsförmedlingen hänger ihop.
10. Texten säger att systemet bygger på att man “både ska ha bidragit och själv ha skyddat sig i förväg”. Förklara vad som menas med det.
11. Varför kan två personer som båda blir arbetslösa få olika stor ersättning? Ge minst två orsaker ur texten.
12. A-kassan beskrivs som ett “skyddsnät”. Vad vill texten säga med den bilden? Motivera ditt svar.
13. Texten skriver att reglerna “inte är huggna i sten”. Vad betyder det uttrycket här, och varför är det viktigt att veta?

Facit

1. 1. Att ge pengar att klara sig på under tiden man söker ett nytt jobb.
2. 1. Pengar vars storlek beror på hur stor lön personen hade förut.
3. 1. För att man varken är medlem i en a-kassa eller uppfyller villkoren.
4. 1. Att man måste anstränga sig för att bli självförsörjande för att få pengarna.
5. 1. Att det finns en högsta gräns, så den som tjänade mycket inte får 80 procent av hela lönen.
6. 1. För att belopp och regler kan ändras med tiden.
7. 1. ja b) nej (texten säger att det finns flera olika a-kassor) c) ja
8. 1. ja b) nej (ersättningen brukar minska ju längre arbetslösheten pågår) c) det står inte i texten (texten säger inget om att avgiften är lika stor överallt)
9. Exempel på svar: A-kassan betalar ut ersättningen, medan Arbetsförmedlingen hjälper en att hitta arbete och följer att man söker jobb. För att få pengarna måste man vara inskriven där, söka jobb aktivt och lämna in en aktivitetsrapport varje månad. De arbetar alltså sida vid sida.
10. Exempel på svar: Att man ska ha arbetat och betalat skatt ("bidragit") och dessutom själv ha valt att gå med i en a-kassa och betala avgift i förväg ("skyddat sig"). Den som inte har gjort något av detta kan stå utan ersättning.
11. Exempel på svar: Det beror bland annat på hur länge personen har varit medlem och hur stor inkomst hon eller han hade tidigare. Dessutom finns ett tak och ersättningen minskar med tiden, så summan kan skilja sig åt.
12. Exempel på svar: Ett skyddsnät fångar upp den som faller. Texten menar att a-kassan inte tar bort arbetslösheten, men gör att man inte faller för djupt ekonomiskt medan man söker nytt jobb. Det syns i sista stycket.
13. Exempel på svar: Uttrycket betyder att reglerna inte är fasta för alltid, utan kan ändras. Det är viktigt att veta eftersom belopp och villkor kan vara annorlunda senare, och man bör därför kontrollera vad som gäller just nu.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för arbete med samhällsvokabulär, orsakssamband och nominaliseringar (medlemskap, ersättning, arbetslöshet), samt för att markera osäkerhet och föränderlighet i lagar ("kan ändras", "inte huggna i sten"). Fråga 9–13 kräver inferens och att eleven väger samman flera stycken. Tema: trygghetssystem, rättigheter och skyldigheter, vägen tillbaka i arbete. Betona att texten beskriver systemet neutralt och inte tar ställning till om ersättningsnivåerna är bra eller dåliga. Hänvisa elever som själva berörs vidare till sin a-kassa och till Arbetsförmedlingen, eftersom exakta belopp och regler ändras.

Diskussionsfrågor

- A-kassan bygger på att man själv måste ha valt att bli medlem och betala avgift i förväg. Vad finns det för fördelar och nackdelar med ett sådant system? Resonera.
- Ersättningen är villkorad: man måste söka jobb och rapportera för att få den. Var går gränsen mellan ett rimligt krav och ett krav som blir för hårt för den enskilde?
- I texten beskrivs a-kassan som en del av ett större trygghetssystem. Vilka andra skyddsnät i ett samhälle känner du till, och varför behövs de?
- Hur fungerar stödet om man blir utan arbete i ett land du känner väl? Vad liknar a-kassan, och vad är annorlunda?
- **Skriv (6–8 meningar):** Skriv en kort text där du förklarar för någon som är ny i Sverige hur a-kassan fungerar. Ta med vad som krävs för att få ersättning, hur den hänger ihop med Arbetsförmedlingen och varför man inte kan räkna med exakta belopp. Avsluta med en egen tanke om varför ett sådant skyddsnät kan behövas.

Källor och faktagranskning

- Sveriges a-kassor – Villkor för ersättning: <https://www.sverigesakassor.se/sv/sok-ersattning/villkor-for-ersattning>
- Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) – Ny arbetslöshetsförsäkring från 1 oktober 2025: <https://www.iaf.se/lag-ratt/ny-arbetsloshetsforsakring-fran-1-oktober/>
- Arbetsförmedlingen – Ny arbetslöshetsförsäkring från 1 oktober 2025: <https://arbetsformedlingen.se/for-arbets-sokande/tips-inspiration-och-nyheter/artiklar/2025-09-15-ny-arbetsloshetsforsakring-fran-1-oktober-2025>
- Regeringen.se – En inkomstbaserad arbetslöshetsförsäkring: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/inkomstbaserad-a-kassa/>

Faktagranskad mot Sveriges a-kassor, IAF, Arbetsförmedlingen och Regeringen.se i juni 2026. Nyckelfakta: a-kassa (arbetslöshetskassa) är en försäkring som kan ge ekonomisk ersättning under en begränsad tid om man blir arbetslös. För att få inkomstbaserad ersättning måste man själv vara medlem i en a-kassa och betala en avgift. För att få ersättning ska man vara inskriven på Arbetsförmedlingen, aktivt söka lämpliga jobb och lämna en aktivitetsrapport varje månad. Man måste också ha arbetat/tjänat tillräckligt innan man blev arbetslös. Hur mycket man får beror bl.a. på hur länge man har varit medlem: efter minst tolv månaders medlemskap kan ersättningen bli upp till 80 procent av tidigare lön, men det finns ett tak (högsta ersättningsgrundande inkomst 34 000 kr/månad enligt reglerna från okt 2025). En ny lag om arbetslöshetsförsäkring trädde i kraft den 1 oktober 2025 och bygger på inkomst i stället för arbetad tid; äldre, pågående ärenden kan följa de gamla reglerna. OSÄKERHET/VARIERANDE: exakta belopp, procentsatser, antal ersättningsdagar och avgifter ändras med tiden och kan skilja mellan olika a-kassor. Texterna skriver därför "kan", "upp till" och "ett tak" och noterar att reglerna ändrades 2025. Neutral hållning: systemet beskrivs, inte värderas som bra eller dåligt.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.